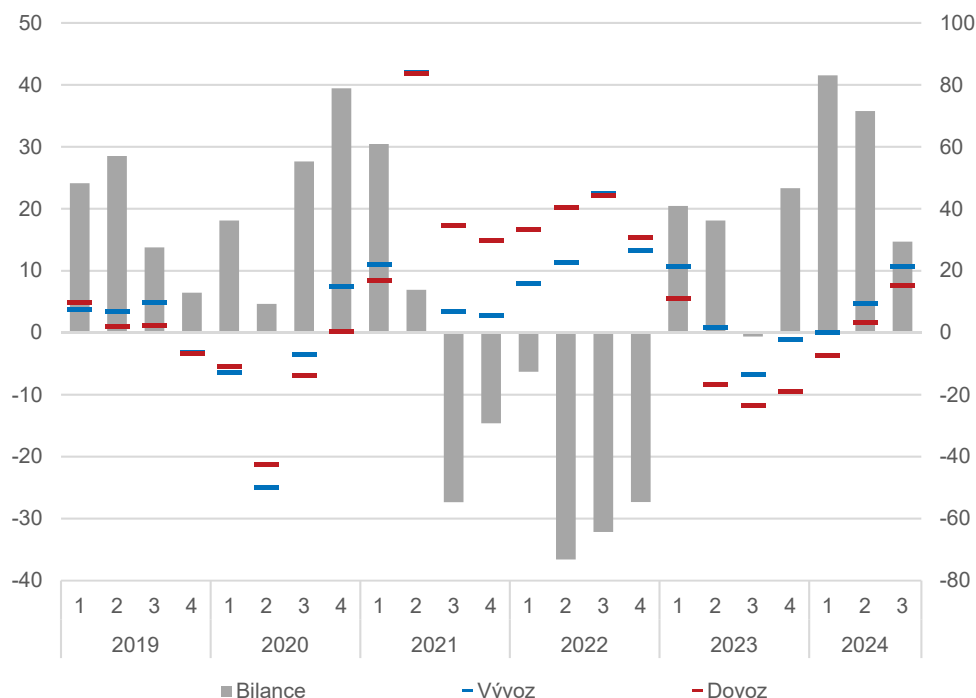

4. Vnější vztahy

Vývoz zboží ve 3. čtvrtletí mohutně meziročně rostl.

Celková hodnota vývozu zboží¹ v 1. až 3. čtvrtletí dosáhla 3 471,8 mld. korun a meziročně tak byla vyšší o 162,3 mld. (4,9 %). Výraznou většinu z tohoto nárůstu lze přičíst vývoji ve 3. čtvrtletí, kdy export zboží meziročně vzrostl o 108,2 mld. korun (10,6 %) a dosáhl celkem 1 128,2 mld. Na vývoji ve 3. čtvrtletí 2024 se projevila slabá základna předchozího roku a za částí mohutného růstu hodnoty exportu stál i růst cen². Podle sezónně očištěných údajů se hodnota vývozu zboží ve 3. čtvrtletí mezičtvrtletně zvýšila o 0,5 % a nominální přírůstek se tak nezměnil ve srovnání s předchozím kvartálem.

Graf č. 9 Vývoz a dovoz zboží (meziročně v %) a bilance zahraničního obchodu se zbožím (v mld. korun, pravá osa)

Zdroj: ČSÚ

Od začátku roku se výrazně zvyšuje export do Velké Británie.

V kumulaci za 1. až 3. čtvrtletí meziročně rostl zejména vývoz do zemí mimo EU (+105,8 mld. korun, 16,4 %), zatímco vývoz do EU byl vyšší o 56,3 mld. (2,1 %). Nejvíce rostl export do Velké Británie (+33,6 mld. korun, 25,3 %), Polska (+18,8 mld., 8,0 %), Spojených států amerických (+16,0 mld., 19,2 %) a Německa (14,6 mld. 1,4 %). V samotném 3. čtvrtletí se vývoz do EU meziročně zvýšil o 61,2 mld. korun (7,6 %) a přírůstek tak zrychlil. Export do zemí mimo EU byl vyšší o 47,1 mld. (22,4 %). Ve 3. čtvrtletí nejvíce rostl export do Německa a pokračoval výrazný meziroční růst vývozu do Velké Británie³ (viz Tabulka č. 2). Silné bylo také navýšení vývozu do Spojených států amerických i na Slovensko, do Francie, Polska a Itálie. V seznamu zemí, kam ve 3. čtvrtletí ve větší míře směřoval český export, figuruje i několik východních destinací, jako je Singapur, Čína a Turecko, a přetrvávalo také oživení vývozu do Japonska. Kromě toho mezi destinace, kam ve 3. čtvrtletí vývoz významněji vzrostl, patřily také Dánsko, Rakousko nebo Nizozemsko. Zaznamenaných meziročních poklesů bylo ve 3. čtvrtletí málo a hranici miliardy korun

¹ Údaje za zahraniční obchod se zbožím jsou od roku 2020 přepočítávány aktualizovanou metodou založenou na vyšší míře detailu, viz <https://www.czso.cz/csu/aktualizace-metody-propoctu-zahranicni-obchod-se-zbozim>. Není-li uvedeno jinak, jsou všechny údaje sezónně neočištěné a v běžných cenách.

² Ceny vývozu zboží ve 3. čtvrtletí byly meziročně vyšší o 3,8 %. Mezičtvrtletně vzrostly o 0,8 %.

Ceny ostatních surovin se loni propadly o 18,6 % a minerálních paliv o 0,9 %. Ve 4. čtvrtletí ale ceny minerálních paliv meziročně klesly o 13,7 %.

³ Prudce se zvýšil zejména export motorových vozidel.

překročilo jen snížení exportu do Španělska (-1,2 mld. korun, -4,4 %) a Mexika (-1,1 mld., -16,1 %).

Motorová vozidla stojí v popředí růstu exportu.

V kumulaci od začátku roku nejvíce vzrostl export motorových vozidel a jejich dílů (+73,0 mld. korun, 8,1 %), počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (+42,4 mld., 15,8 %), potravinářských výrobků (+15,8 mld., 12,9 %), pryžových a plastových výrobků (+12,0 mld., 7,4 %) a chemických látek a přípravků (+11,3 mld., 7,4 %). Významné poklesy byly zaznamenány u vývozu strojů a zařízení (-10,4 mld. korun, -2,6 %) a elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu (-10,3 mld., -26,4 %). Také v samotném 3. čtvrtletí nejvíce meziročně rostl vývoz motorových vozidel a počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (viz Tabulka č. 1). Další významné přírůstky byly zaznamenány u elektrických zařízení, potravinářských výrobků, pryžových a plastových výrobků, chemických látek a přípravků nebo kovodělných výrobků. Meziroční pokles byl ve 3. čtvrtletí zaznamenán u menšiny výrobků, významněji se snižoval jen export koksů a rafinovaných ropných výrobků.

Tabulka č. 1 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+33,7	+12,5
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+25,6	+29,4
Elektrická zařízení	+11,6	+11,0
Potravinářské výrobky	+6,7	+16,6
Pryžové a plastové výrobky	+6,2	+12,3
Chemické látky a přípravky	+5,2	+11,0
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	+4,8	+7,7
Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	+3,2	+13,9
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+2,9	+18,2
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+2,8	+32,8
Papír a výrobky z papíru	+1,7	+9,1
Nábytek	+1,6	+21,7
Produkty zemědělství a myslivosti	+1,1	+9,0
Nápoje	+1,0	+17,0
Koks a rafinované ropné produkty	-3,9	-28,7

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 2 Země s největším vlivem na vývoj vývozu zboží ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Německo	+22,3	+7,2
Velká Británie	+13,8	+32,1
Spojené státy americké	+8,0	+29,1
Slovensko	+6,7	+7,0
Francie	+6,6	+14,3
Polsko	+5,7	+7,6
Itálie	+5,1	+12,8
Singapur	+4,8	+236,5
Čína	+2,9	+28,7
Turecko	+2,8	+18,6
Dánsko	+2,5	+31,5
Nizozemsko	+2,4	+7,1
Rakousko	+2,2	+5,2
Ukrajina	+1,7	+18,0
Švédsko	+1,7	+11,4

Zdroj: ČSÚ

Růst importu je výrazně slabší než růst exportu.

Celková hodnota dovozu zboží od začátku roku 2024 dosáhla 3 2987,8 mld. korun a byla meziročně vyšší o 54,1 mld. (1,7 %). Také v případě importu přineslo 3. čtvrtletí roku výrazný meziroční nárůst (77,6 mld. korun, 7,6 %). Ve srovnání s vývozem ale dynamika dovozu od počátku roku stagnuje, čímž se projevuje oslabená spotřební i podniková poptávka i meziroční pokles cen surovin, které mají v dovozu výraznější roli. Zároveň byl celkový nárůst nezanedbatelně ovlivněn vývojem cen⁴. Mezičtvrtletně se dovoz zboží podle sezónně očištěných dat ve 3. čtvrtletí zvýšil o 0,9 %. V kumulaci od začátku roku meziročně vzrostl import ze zemí EU o 40,7 mld. korun (2,0 %) a z mimounijních zemí o 12,8 mld. (1,1 %). Významně zatím letos vzrostl import zboží z Polska (+19,4 mld. korun, 6,7 %), Tchaj-wanu (+14,1 mld., 65,8 %)⁵, Ázerbájdžánu (+9,2 mld., 44,4 %) a Německa (+9,1 mld., 1,2 %). Vlivem poklesu cen ropy a zemního plynu se naopak propadl dovoz z Norska (-21,1 mld. korun, -31,6 %). V samotném 3. čtvrtletí se import z EU meziročně zvýšil o 48,4 mld. korun (7,7 %) a ze zemí mimo EU o 29,4 mld. (7,7 %). Nejvíce rostl dovoz z Číny a Polska (viz Tabulka č. 4). S odstupem následoval meziroční přírůstek importu zboží z Německa a Slovenska. Relativně velký byl ve 3. čtvrtletí přírůstek dovozu z Ázerbájdžánu,

⁴ Ceny dovozu zboží byly ve 3. čtvrtletí meziročně vyšší o 2,7 % a mezičtvrtletně vzrostly o 1,0 %.

⁵ Nárůst u Tchaj-wanu souvisel s nárůstem dovozu počítačů a elektronických a optických přístrojů.

Nizozemsku a také z Tchaj-wanu. Nejvíce se meziročně snižoval dovoz z Ruska, Velké Británie a Spojených států amerických.

Ve 3. čtvrtletí vyprchal vliv vysoké srovnávací základny u elektrických zařízení a jejich dovoz tak meziročně vzrostl.

V kumulaci od začátku roku nejvíce meziročně vzrostl dovoz počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení (37,1 mld. korun, 11,0 %), potravinářských výrobků (+19,1 mld., 11,9 %) a motorových vozidel (15,9 mld., 3,3 %). Kromě toho napomohly celkovému růstu dovozu i menší přírůstky (mírně pod 10 mld. korun) u položek, jako jsou koks a rafinované ropné produkty, základní farmaceutické výrobky a chemické látky a přípravky. Silná srovnávací základna se projevila na poklesu dovozu elektrických zařízení⁶ (-23,9 mld. korun, -6,9 %), slabší investiční poptávka zasáhla import strojů a zařízení (-16,8 mld., -5,5 %). U ropy a zemního plynu (-14,1 mld., -10,7 %) se projevil pokles cen. V samotném 3. čtvrtletí dovoz většiny druhů zboží meziročně rostl. Vyšší byl import počítačů, elektronických přístrojů a zařízení (viz Tabulka č. 3), vliv snížené srovnávací základny napomohl také růstu dovozu elektrických zařízení a podobně také motorovým vozidlům. Solidní přírůstky byly zjištěny také v případě importu chemických látek a přípravků, potravinářských výrobků, základních kovů, základních farmaceutických výrobků nebo kovodělných výrobků. Mezi nemnoha zaznamenanými meziročními poklesy dovozu zboží byly významnější zejména ropa a zemní plyn a rudy.

Tabulka č. 3 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Počítače, elektron. a opt. přístroje a zařízení	+11,8	+10,5
Elektrická zařízení	+11,3	+10,7
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+9,4	+6,5
Chemické látky a přípravky	+7,8	+9,6
Potravinářské výrobky	+7,8	+14,5
Základní kovy	+6,0	+8,3
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	+5,3	+16,7
Kovodělné výrobky kromě strojů a zařízení	+5,0	+10,6
Pryžové a plastové výrobky	+4,4	+9,5
Ostatní výrobky zpracovatelského průmyslu	+2,9	+13,5
Papír a výrobky z papíru	+2,5	+17,1
Nábytek	+1,8	+25,8
Produkty zemědělství a myslivosti	+1,5	+10,9
Rudy	-2,2	-53,2
Ropa a zemní plyn	-2,8	-6,4

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 4 Země s největším vlivem na vývoj dovozu zboží ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč	%
Čína	+19,1	+15,3
Polsko	+17,3	+19,6
Německo	+9,0	+3,8
Slovensko	+4,9	+9,4
Ázerbájdžán	+3,4	+49,3
Nizozemsko	+2,8	+11,2
Tchaj-wan	+2,7	+40,1
Španělsko	+2,7	+13,9
Švýcarsko	+2,0	+18,9
Francie	+1,9	+6,1
Itálie	+1,8	+4,1
Rumunsko	+1,5	+10,9
Spojené státy americké	-1,6	-5,0
Velká Británie	-2,2	-11,9
Rusko	-5,1	-23,3

Zdroj: ČSÚ

Bilance zahraničního obchodu se zbožím od začátku roku dosahuje výrazných přebytků.

Bilance zahraničního obchodu se zbožím v kumulaci od začátku roku dosáhla kladného salda 184,0 mld. korun, což je za toto období roku nejvyšší zaznamenaný přebytek. Saldo se meziročně zlepšilo o 108,1 mld. korun. Většiny z popsaného přebytku bylo dosaženo v první polovině roku. V samotném 3. čtvrtletí bilance dosáhla přebytku 29,4 mld. korun⁷ a meziročně se tak zlepšila o 30,6 mld. Podle sezónně očištěných dat došlo k mírnému mezičtvrtletnímu zhoršení bilance.

Ve směru zlepšení bilance působil zejména obchod se zeměmi mimo EU.

Výrazné zlepšení bilance zahraničního obchodu se zbožím v kumulaci od začátku roku lze přičíst zejména obchodu se zeměmi mimo EU (+93,0 mld. korun). Zvýšení přebytku obchodu se zeměmi EU bylo naopak mírné (+15,6 mld. korun). Zlepšila se bilance zahraničního obchodu s Velkou Británií (+40,6 mld. korun), Norskem (+24,1 mld.), Čínou (+13,1 mld.) nebo Spojenými státy americkými (+10,3 mld.). K výraznému zhoršení došlo u bilance zahraničního obchodu s Tchaj-wanem (-13,0 mld. korun) nebo

⁶ Letošní pokles souvisí s loňskou vysokou srovnávací základnou u výrobků potřebných k instalaci fotovoltaických elektráren (zejména baterie). Důvodem vrcholil v první polovině roku 2023 a následně začal klesat.

⁷ Zpětný pohled na období před rokem 2020 ukazuje, že jde o standardní výsledek pro 3. čtvrtletí odpovídající obvyklému vývoji v průběhu roku.

Ázerbájdžánem (-8,5 mld.). V samotném 3. čtvrtletí 2024 se bilance zahraničního obchodu se zbožím s EU meziročně zlepšila o 12,7 mld. korun a se zeměmi mimo EU o 17,7 mld. Nejvíce se zlepšila bilance obchodu s Velkou Británií a Německem a následovaly Spojené státy americké (viz Tabulka č. 6). Mezi zeměmi, které významně působily ve směru zlepšení bilance, bylo rovněž Rusko, Singapur, Francie nebo Itálie. Na druhé straně se výrazně meziročně zhoršovala bilance obchodu s Čínou a Polskem a v menší míře také se Španělskem, Ázerbájdžánem nebo Tchaj-wanem.

Tabulka č. 5 Oddíly klasifikace CPA s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Motorová vozidla (kromě motocyklů) a díly	+24,3
Počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení	+13,8
Ropa a zemní plyn	+2,9
Rudy	+2,2
Pryžové a plastové výrobky	+1,7
Černé a hnědé uhlí a lignit	+1,5
Sběr, příprava, likvidace a zpracování odpadu	+1,5
Elektřina, plyn, pára a klimatizovaný vzduch	+1,3
Produkty lesnictví, těžby dřeva	-1,0
Potravinářské výrobky	-1,1
Ostatní dopravní prostředky a zařízení	-1,8
Základní farmaceutické výrobky a přípravky	-2,4
Chemické látky a přípravky	-2,6
Koks a rafinované ropné produkty	-2,7
Základní kovy	-5,9

Zdroj: ČSÚ

Tabulka č. 6 Země s největším vlivem na vývoj bilance zahraničního obchodu se zbožím ve 3. čtvrtletí 2024 (meziročně)

	mld. Kč
Velká Británie	+16,0
Německo	+13,3
Spojené státy americké	+9,6
Rusko	+5,4
Singapur	+5,0
Francie	+4,7
Itálie	+3,3
Turecko	+2,4
Dánsko	+1,9
Švýcarsko	-2,0
Tchaj-wan	-2,3
Ázerbájdžán	-2,8
Španělsko	-3,9
Polsko	-11,7
Čína	-16,3

Zdroj: ČSÚ

Ke zlepšení bilance nejvíce přispíval obchod s motorovými vozidly.

V kumulaci od začátku roku se nejvíce zlepšila bilance zahraničního obchodu s motorovými vozidly (+57,0 mld. korun), elektrickými zařízeními (+31,8 mld.) a ropou a zemním plynem (+14,6 mld.). Naopak ve směru zhoršení bilance v tomto období nejvýrazněji působil obchod s koksem a rafinovanými ropnými produkty (-17,1 mld. korun). Ve 3. čtvrtletí mírně přibýlo druhů zboží, u kterých bylo zaznamenáno meziroční zhoršení bilance, převážilo ale výrazné zlepšení přebytku obchodu s motorovými vozidly a také počítači, elektronickými a optickými přístroji a zařízeními (viz Tabulka č. 5). U dalších výrobků bylo meziroční zlepšení bilance mírnější – to platí pro ropu a zemní plyn, rudy nebo pryžové a plastové výrobky. Ve směru meziročního zhoršení bilance působil nejvíce obchod se základními kovy a dále koks a rafinované ropné produkty, chemické látky a přípravky nebo základní farmaceutické výrobky a přípravky.

